

STANISŁAW KASZUBA

Problemy Braku Europejskiego Nadzoru Finansowego

Problems of Lack of European Financial Supervision Authority

Abstrakt: Niniejsze opracowanie stanowi próbę uporządkowania instytucji nadzoru na poziomie europejskim. Zamierzeniem autora jest charakterystyka nadzoru finansowego w Unii Europejskiej oraz próba odpowiedzi na pytanie czy obecny jego stan jest efektywny w swojej działalności. W tekście dokonano przekroju instytucjonalnej charakterystyki nadzoru w Unii Europejskiej oraz przedstawiono wyniki badań Komitetu de Larosiére'a, które są obecnie przedmiotem dyskusji Komisji Europejskiej.

Artykuł powstał na bazie literatury naukowej i fachowej, komunikatów prasowych Komisji Europejskiej. Wykorzystano także artykuły publikowane w czasopismach fachowych.

1. WPROWADZENIE

Introduction

Rozwinięte rynki finansowe w gospodarce globalnej XXI wieku pełnią bardzo ważne funkcje. Niewątpliwie najważniejszą z nich jest finansowanie inwestycji przedsiębiorstw oraz innych podmiotów działających na rynkach. W szerszym ujęciu to właśnie finanse światowe odpowiedzialne są za ilość i cenę dostępnego pieniądza na rynku. Każdy kraj reguluje swoją walutę oraz cały krajowy rynek finansowy w ramach instytucji nadzoru finansowego. Wprowadzenie wspólnej waluty europejskiej w 1999 r. do obiegu bezgotówkowego a następnie w 2001 r. do obiegu gotówkowego wywołało bardzo duże zmiany w finansach międzynarodowych. Niestety gwałtowny wzrost operacji finansowych o charakterze spekulacyjnym spowodował zachwianie się filarów strefy euro. Należy zatem postawić sobie pytanie, kto tak naprawdę kontroluje i pełni rolę strażnika europejskich finansów.

Starając się zrozumieć istotę funkcjonowania europejskiego nadzoru finansowego, należy mieć na uwadze pojęcie sieci bezpieczeństwa finansowego. Jest to określony zespół rozwiązań instytucjonalnych i regulacyjnych mający służyć zapewnieniu stabilności rynku finansowego¹. Należy ją rozumieć jako podstawę tzw. architektury finansowej. Rozpatrując ujęcie instytucjonalne sieci bezpieczeństwa finansowego, w jej skład wchodzi: nadzór nad rynkiem finansowym, pożyczkodawca ostatniej instancji (czyli przede wszystkim banki) oraz system gwarantowanych depozytów². Głównym celem sieci jest ochrona systemu finansowego jako całości, przed szerokokorozumianą destabilizacją spowodowaną głównie kryzysami finansowo-ekonomicznymi oraz ryzykiem systemowym. Należy pamiętać, że destabilizacja systemu finansowego zagraża funkcjonowaniu gospodarki danego kraju. Bezpieczeństwo ekonomiczne z kolei opiera się na zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, którego brak był np. widoczny na przełomie kwietnia i maja w Grecji. Ponadto sieć bezpieczeństwa finansowego służy do ograniczenia ryzyka systemowego, mogącego powstać podczas gdy kryzys jednej instytucji finansowej przeniesie na innych uczestników rynku i zakłóci prawidłowe działanie całego systemu finansowego. Celowo przytoczony został przypadek grecki z uwagi na to, że brak sieci bezpieczeństwa finansowego na poziomie europejskim spowodował wzrost ryzyka systemowego, przeniósł trudną sytuację narodową na rynek europejski i ponadto zakłócił funkcjonowanie systemu finansowego nie tylko krajów strefy euro ale całej Unii Europejskiej.

2. INSTYTUCJONALNA CHARAKTERYSTYKA NADZORU FINANSOWEGO UNII EUROPEJSKIEJ

Institutional characteristics of EU financial supervision

Głównym zadaniem nadzoru finansowego w Europie jest zapobieganie powstawaniu kryzysów. Jednak samo zarządzanie kryzysem w przypadku jego wystąpienia nie jest wystarczające. Instytucje nadzorujące nie posiadają odpowiednimi środkami pieniężnymi bądź instrumentami finansowymi, które są porównywalne do skutków kryzysu. Struktura europejskiego nadzoru finansowego opiera się na czterech zasadach: separacja, decentralizacja, segmentacja i korporacja³.

Nadzór bankowy w Europie jest skonstruowany wg zasady tzw. podwójnej separacji⁴ banku centralnego i nadzoru bankowego zarówno w układzie graficznym jak i funkcjonalnym⁵. Podział funkcji nadzorczych i monetarnych Europejskiego Banku

¹ A. M. Jurkowska, *Kryzysy bankowe a potrzeba nowej międzynarodowej architektury sieci bezpieczeństwa finansowego*, [w:] *Zarządzanie finansami. Biznes, bankowość i finanse na rynkach wschodzących*, red. D. Zarzecki, t. I, Szczecin 2005, s. 55.

² J.K. Solarz, *Bankowość międzynarodowa*, Warszawa 2004, s. 248.

³ A. Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 254.

⁴ *Ibidem*, s. 255.

⁵ G. Di. Giorgio, C. Di Noia, *Design Institutions for Financial Stability: Regulation and Supervision by Objective for the Euro Area*, EFMA 2001 Lugano Meetings, Univ. Pompeu Fabra, Economics & Bus, Working Paper

Centralnego jest obiektem wielu kontrowersji. Początkowo miał on być wprowadzony wyłącznie dla krajów strefy euro, jednak został on skutecznie wprowadzony w całej Unii Europejskiej, a nawet w krajach spoza UE. Zasada separacji polega na przejściu kompetencji krajowych banków centralnych w zakresie kształtowania polityki monetarnej przez EBC. W narodowych bankach centralnych pozostaje jedynie nadzór nad instytucjami kredytowymi. Wynika zatem jasno, że UE nie posiada organu, który mógłby skutecznie (na poziomie europejskim) wywierać wpływ i sprawować nadzór nad sektorem bankowym w państwach należących do strefy euro. Jedyną rolę jaką może pełnić EBC w tym zakresie to tak naprawdę pełnienie funkcji punktu o charakterze konsultacyjnym bądź doradczym⁶. Ponadto może być inicjatorem pewnych regulacji prawnych, bądź ich modyfikacji w krajach członkowskich. Należy jednak pamiętać, że będą one zawsze wyrażone w formie rekomendacji, a nie obowiązku.

Należy zauważyć, że zgodnie z przepisami Traktatu o Wspólnocie Europejskiej narodowe banki centralne zobligowane są do efektywnego prowadzenia polityk w odniesieniu do nadzoru ostrożnościowego wobec instytucji kredytowych. Ponadto mają za zadanie czuwać nad stabilnością systemu finansowego⁷. Trzeba zatem rozumieć ten zakres obowiązków jako podejmowanie szeroko rozumianej współpracy i działań pomiędzy bankami centralnymi i instytucji nadzorujących w zakresie nadzoru ostrożnościowego i stabilności finansowej. Należy także pamiętać, że narodowe banki centralne są z założenia zawsze zaangażowane w nadzór finansowy nad instytucjami kredytowymi z uwagi na ich dominującą rolę w systemie finansowym⁸.

Można zatem powiedzieć, że europejski nadzór finansowy jest w specyficzny sposób zdecentralizowany. Nadzór jest bowiem sprawowany tylko i wyłącznie na poziomie krajów członkowskich. Jedynym wyjątkiem jest pozostawienie EBC funkcji pożyczkodawcy ostatecznej instancji, na wypadek występowania kryzysów, z którymi nie mogłyby dać sobie rady narodowe instytucje nadzorujące.

2.1. NADZÓR OSTROŻNOŚCIOWY

Protective supervision

Nadzór nad rynkiem finansowym jest zawsze rozumiany poprzez stosowanie odpowiednich regulacji instytucjonalnych, które mają naturę ostrożnościową, zarówno w ujęciu ilościowym, jak i jakościowym. Mają one służyć ograniczeniu ryzyka podejmowanego przez instytucje kredytowe oraz zapewnić ochronę powierzonego im przez społeczeństwo i inne instytucje finansowe kapitału w formie depozytów. Nadzór ostroż-

No. 517, November 2000, p. 7, [w:] A. Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 255.

⁶ A. Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 255.

⁷ Traktat o Wspólnocie Europejskiej (TWE), art. 105.5.

⁸ A. Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 255–256.

nościowy obejmuje zatem wszelkie działania ustawodawcze związane z tworzeniem lub przyjmowaniem regulacji ostrożnościowych oraz kompetencje licencyjne⁹.

Podczas analizy nadzoru ostrożnościowego nie należy pomijać II Porozumienia Bazylejskiego, czyli postanowień tzw. Nowej Umowy Kapitałowej. Jest ona kluczowym elementem europejskiego nadzoru finansowego oraz mówi się, że stanowi ona swoisty kamień węgielny dla wszystkich tworzonych regulacji prawnych w zakresie nadzoru ostrożnościowego. Dotyczy ona adekwatności struktur kapitałowych instytucji finansowych. Jej głównym zadaniem jest wzmocnienie bezpieczeństwa i stabilności międzynarodowego systemu finansowego. Ponadto jej zadaniem jest wykazanie, że instytucje finansowe (zwłaszcza kredytowe) są w posiadaniu odpowiedniej wielkości kapitału pełniącego rolę zabezpieczenia podejmowanego poprzez akcję kredytową ryzyka. Wprowadzona w 2007 r. NUK stanowiła wówczas odpowiedź na postępujące procesy globalizacyjne i integracyjne instytucji finansowych na całym świecie. Wzrastająca ilość powiązań pomiędzy różnymi sektorami bankowymi, finansowymi, ubezpieczeniowymi stała się przyczyną dużej wrażliwości systemu finansowego jako całości na występowanie zawirowań i kryzysów na rynkach finansowych na świecie¹⁰. Postanowienia NUK charakteryzowały także zjawisko rosnącego ryzyka bankowego wynikające z pojawiania się nowych instrumentów finansowych, które jak pokazał kryzys na końcu pierwszej dekady XXI wieku stały się źródłem nowych, wówczas niezidentyfikowanych rodzajów ryzyka, co w efekcie wywołało głęboką destabilizację na międzynarodowych rynkach finansowych doprowadzając do globalnego kryzysu finansowego i wymuszając konieczność zmian w istniejącym systemie nadzoru.

2.2. NADZÓR SKONSOLIDOWANY

Consolidated supervision

Zagadnienia związane ze skonsolidowanym nadzorem finansowym są szczegółowo opisane w dyrektywie Wspólnoty Europejskiej 2006/48/WE. Obejmuje ona:

- dominujące instytucje kredytowe w państwach członkowskich posiadające podmiot zależny będący instytucją kredytową lub instytucją finansową albo też mające udział w takich podmiotach (stanowiący co najmniej 20 proc. głosów lub kapitału), które jednocześnie same nie stanowią podmiotów zależnych w stosunku do innych instytucji kredytowych lub finansowych spółek holdingowych założonych w dowolnym państwie członkowskim;
- unijne dominujące instytucje kredytowe, które są dominującymi instytucjami kredytowymi w państwach członkowskich, a jednocześnie nie są podmiotami zależnymi w stosunku do innych instytucji kredytowych lub w stosunku do finansowej spółki holdingowej założonych w dowolnym państwie członkowskim;

⁹ A. Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 223.

¹⁰ M. Śpiewak, *NUK w ocenie niezależnego doradcy*, „Zeszyty BRE Bank - CASE”, nr 98, 2008, s. 15–16.

- finansowe spółki holdingowe, których podmioty zależne to głównie lub wyłącznie instytucje kredytowe lub finansowe, przy czym przynajmniej jednym z tych podmiotów jest instytucją kredytową, ale nie jest to finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej;
- spółki holdingowe o charakterze mieszanym, których podmiotem dominującym nie jest ani instytucja finansowa ani kredytowa, natomiast wśród podmiotów zależnych jest przynajmniej jedna instytucja kredytowa;
- dominujące finansowe spółki holdingowe z siedzibą w państwach członkowskich, czyli finansowe spółki holdingowe, które nie są same w sobie podmiotami zależnymi w stosunku do instytucji kredytowych lub w stosunku do finansowych spółek holdingowych ustanowionych w dowolnym państwie członkowskim;
- unijne dominujące finansowe spółki holdingowe, czyli dominujące finansowe spółki holdingowe w państwie członkowskim, które nie stanowią podmiotów zależnych wobec instytucji kredytowych, lub innych finansowych spółek holdingowych ustanowionych w dowolnym państwie członkowskim¹¹.

Można zatem powiedzieć, że skonsolidowany nadzór finansowy jest oparty na założeniu całościowej analizy funkcjonowania określonej grupy kapitałowej.

3. WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI NADZORU FINANSOWEGO, BANKÓW CENTRALNYCH ORAZ MINISTERSTW FINANSÓW KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Cooperation of Financial Supervision Authorities, central banks
and Ministries of Finances of European Union countries

Brak scentralizowanego europejskiego nadzoru finansowego powoduje kłopoty w odgórnym, nadrzędnym planowaniu nadzoru finansowego w Europie. Jego skutki można było dostrzec na przełomie pierwszej i drugiej dekady XXI wieku. Współpraca pomiędzy instytucjami nadzoru finansowego z innymi instytucjami finansowymi jest niezbędna. Należy jednak podkreślić, że w obecnej formie opiera się ona wyłącznie na tzw. Memorandum of Understanding czyli dokumentach, które zawierają pewne instrukcje jak taka współpraca ma wyglądać oraz jakie narzędzia mogą być używane w celu zapewnienia stabilności systemu finansowego w UE w razie wystąpienia międzynarodowych zawirowań na rynkach finansowych.

Biorąc pod uwagę występowanie kryzysów, które w swoich skutkach mogą wykroczyć poza terytorium państwa członkowskiego, kraje Unii Europejskiej podpisały trzy takie porozumienia: w 2003 r. (*Memorandum of Understanding on high-level principles of co-operation between the banking supervisors and central banks of the European Union In Crisis management situations*), w 2005 r. (*Memorandum of Understanding on*

¹¹ A. Jurkowska-Zeidler, *Bezpieczeństwo rynku finansowego w świetle prawa Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 224–235 oraz Dyrektywa Wspólnoty Europejskiej 2008/48/WE, s. 124–128.

co-operation between the Banking Supervisors, Central Banks and Finance Ministries of the European Union in financial crisis situations) oraz w 2008 r. (*Memorandum of Understanding on co-operation between the Financial Supervisory Authorities, Central Banks and Finance Ministries of the European Union on cross-border financial stability*). Nadrzędnym celem ostatniego Memorandum jest wzmocnienie mechanizmów kooperacji i wymiany informacji w zakresie funkcjonowania na jednolitym rynku finansowym transgranicznych grup bankowych i zobowiązanie do współpracy wszystkich Sygnatariuszy zarówno w normalnych warunkach jak i w czasie kryzysu¹². Ponadto ma na celu zacieśnić współpracę pomiędzy instytucjami krajów członkowskich (w wielu sektorach) poprzez wprowadzenie jednolitych procedur i obowiązków związanych z koordynacją w ramach UE działań na rzecz utrzymania i wzmocnienia stabilności finansowej¹³.

Memorandum z 2008 r. wyróżnia się spośród wcześniejszych następującymi cechami:

- zawiera wspólne zasady zarządzania kryzysowego, które mają być stosowane w przypadku wystąpienia transgranicznego kryzysu finansowego,
- zawiera wspólne ramy służące analizie systemowej skutków kryzysu finansowego o wymiarze transgranicznym,
- zawiera wspólne wytyczne dotyczące zarządzania kryzysowego i podejmowania konkretnych działań, a nawet informacje o ewentualnym podziale kosztów fiskalnych kryzysu finansowego¹⁴.

Trzeba jednak zauważyć, że tego typu dokumenty nie posiadają żadnej mocy prawnej i są tak naprawdę tylko i wyłącznie nie wiążące rekomendacje. Pomimo tego faktu akt ten jest ściśle przestrzegany przez państwa członkowskie i stanowi istotny element poprawy nadzoru europejskiego na poziomie europejskim.

4. RAPORT KOMITETU DE LAROSIÈRE'A

Komitet Jacques'a de Larosièrè'a powstał na wyraźne polecenie przewodniczącego Komisji Europejskiej – José Manuela Barroso jeszcze w październiku 2008 roku. Był to moment kulminacyjny globalnego kryzysu finansowego końca XXI wieku. Jego celem było zidentyfikowanie przyczyn kryzysu oraz jego skutków dla Unii Europejskiej oraz jej krajów członkowskich. Ponadto zobowiązano Komitet do wystosowania ewentualnych propozycji zmian w istniejącym systemie instytucjonalno-regulacyjnym, które miałyby służyć minimalizacji ryzyka w przypadku występowania podobnych zawirowań na rynkach finansowych w przyszłości¹⁵.

¹² A. Jurkowska-Zeidler, *Wspólne zasady zarządzania transgranicznymi kryzysami finansowymi w Unii Europejskiej*, [w:] M. Kalinowski (red.), *Rynki finansowe w warunkach kryzysu*, CeDeWu, Warszawa 2009, s. 33.

¹³ *Ibidem*, s. 33.

¹⁴ *Ibidem*, s. 33.

¹⁵ A. Nowak-Far, *Narzędzia Unii Europejskiej w przeciwdziałaniu skutkom światowego kryzysu finansowego*, [w:] J. Osiński (red.), *Unia Europejska wobec kryzysu ekonomicznego*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2009, s. 93.

Już po kilku miesiącach prac, Komitet ten przedstawił wyniki swoich badań w formie raportu wykazując za wysoce nieadekwatny istniejący system regulacji działalności szeroko pojętego sektora finansowego (obejmującego w tym ujęciu np. także agencje ratingowe czy reguły księgowe w tym sektorze stosowane) oraz niesprawny system nadzoru¹⁶. Ponadto, autorzy raporty twierdzili, że ówczesny stan nadzoru finansowego ma charakter sprzyjający cykliczności, a jego reguły działania oparte są na założeniu braku problemów płynności rynku. Należy zauważyć, że w okresie kryzysu finansowego takie założenie jest zawsze błędne. Stało się wówczas jasne, że system europejskiego nadzoru finansowego jest wysoce nieefektywny, jednak propozycje zmian Komitetu de Larosiére'a, takie jak m.in.: zwiększenia elastyczności oddziaływania na funkcjonowanie sektora finansowego, które spowodowałyby możliwość lepszego zarządzania ryzykiem czy też zwiększenie porównywalności standardów nadzorczych ugrzęzły w pracach Komisji Europejskiej. Rok 2009, który stanowił gwałtowne wychodzenie rynków finansowych i giełd szybko zapomniał o konieczności tworzenia regulacji na wypadek kolejnych kryzysów. Na efekty takiego zaniedbania nie trzeba było długo czekać, w efekcie czego światło dzienne ujrzały kłopoty finansowe Grecji. Warto jednak zwrócić nieco większą uwagę na dalsze propozycje modyfikacji europejskiego systemu nadzoru europejskiego zawarte w raporcie Komitetu de Larosiére'a. Zaproponowano w nim szereg modyfikacji struktur nadzoru ostrożnościowego w postaci utworzenia nowych instytucji: Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego (*European Systemic Risk Council*). Jej skład stanowiliby prezesi banków centralnych wszystkich krajów Unii Europejskiej, przewodniczących CEBS (Komitetu Nadzorów Bankowych (*Committee of European Banking Supervisors*), CEIOPS (Komitetu Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (*Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors*) oraz CESR (Komitetu Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych, *Committee of European Securities Regulators*), a także przedstawiciela Komisji Europejskiej¹⁷.

Ten szeroki zbiór osób wchodzących w skład instytucji nadzoru jest uzasadniony z kilku powodów. Po pierwsze, duża ilość członków Rady stanowi gwarancję szerszego dostępu do informacji na temat rynku europejskiego. Po drugie, umożliwia szeroką konsultację proponowanych rozwiązań bez konieczności dalszego odsyłania zapytań do zewnętrznych grup eksperckich. Po trzecie, stanowi bardzo dobre połączenie działalności nadzorów narodowych na szczeblu europejskim oraz umożliwia utworzenie ram działalności europejskiego nadzoru finansowego. Kolejną propozycją Komitetu de Larosiére'a było wprowadzenie w życie tzw. systemu wczesnego ostrzegania. Miałby on działać jako element Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego w powiązaniu z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, który działa jako podmiot pomocniczy Wspólnoty. Zasięg jego działania określałaby sama ERRS. Ostatnią dużą propozycją zmian jest modyfikacja instytucjonalna nadzoru ostrożnościowego na płaszczyźnie mikroeko-

¹⁶ *Ibidem*, s. 93–94.

¹⁷ A. Nowak-Far, *Narzędzia Unii Europejskiej w przeciwdziałaniu skutkom światowego kryzysu finansowego*, [w:] J. Osiński (red.), *Unia Europejska wobec kryzysu ekonomicznego*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2009, s. 93.

nomicznej. Należy bowiem zapewnić gwarancję przestrzegania istniejących reguł zarządzania instytucji nie tylko kredytowych ale także finansowych i ubezpieczeniowych. Zaproponowano zatem utworzenie instytucji – Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (*European System of Financial Supervision*). W jej skład wchodziłyby obecne instytucje nadzoru w poszczególnych krajach członkowskich. Znacznie ograniczyłyby to koszty utworzenia z uwagi na odgórny charakter istnienia tej instytucji, a z punktu widzenia charakteru nadzorowanej działalności umożliwiłyby kontrolę i efektywną koordynację nadzorów, które mogą być przeprowadzone tylko na poziomie unijnym. Końcowa faza raportu wskazuje na możliwość wprowadzenia tych zmian w dwóch fazach – przygotowawczej (lata 2009–2010) oraz wykonawczo-tworzącej (lata 2011–2012).

5. POTRZEBA JEDNOLITEGO EUROPEJSKIEGO NADZORU FINANSOWEGO

Demand for single European financial supervision authority

Najlepszym uzasadnieniem oraz dowodem potrzebny jednolitego europejskiego nadzoru finansowego są słowa przewodniczącego Komisji Europejskiej – José Manuel’a Barosso: „Rynki finansowe są rynkami europejskimi i światowymi, a nie wyłącznie krajowymi. Ich nadzór musi również być nadzorem europejskim i światowym”¹⁸. We wrześniu 2009 r. powołane zostały nowe instytucje nadzorujące:

- Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego (ESRB) – na potrzeby monitorowania i oceniania zagrożeń dla stabilności systemu finansowego jako całości (tzw. nadzór makroostrożnościowy),
- Europejski System Organów Nadzoru Finansowego (ESFS) – jako element tzw. nadzoru mikroostrożnościowego,
- Europejski Organ Nadzoru Bankowego (EBA),
- Europejski Organ Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA),
- Europejski Organ Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA).

Nowe organy poza przejęciem dotychczasowych zadań od poszczególnych komitetów objęte zostaną nowymi kompetencjami, takimi jak np.:

- opracowywanie wniosków w sprawie standardów technicznych, zgodnych z zasadą lepszego stanowienia prawa,
- rozwiązywanie sporów pomiędzy krajowymi organami nadzoru, w przypadkach gdy przepisy wymagają od nich współpracy lub osiągnięcia porozumienia,
- działanie na rzecz spójnego stosowania wspólnotowych przepisów technicznych (w tym przeprowadzanie wzajemnych ocen),

¹⁸ Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, *Wzmocnienie nadzoru finansowego w Europie*, <http://www.ukie.gov.pl>, 04.04.2010 r.

- w przypadku Europejskiego Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych – sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad agencjami ratingowymi,
- pełnienie roli koordynacyjnej w sytuacjach nadzwyczajnych¹⁹.

6. PODSUMOWANIE

Summary

Unia Europejska nie posiada jednolitej, scentralizowanej sieci bezpieczeństwa finansowego, której istnienie bez wątpienia wymuszają szybko postępujące procesy integracyjne w UE, coraz większa współpraca gospodarcza pomiędzy krajami członkowskimi oraz procesy globalizacyjne. Nowoczesna, konkurencyjna Europa wymaga bez wątpienia odpowiedniego systemu nadzoru, który będzie pełnił rolę europejskiego strażnika. Znane są efekty nieskoordynowanych działań krajowych instytucji nadzoru finansowego, które nie pomogły w dostatecznym stopniu zapobiegać kryzysom finansowym. Ponadto widoczny jest ewidentny brak jakiegokolwiek strażnika finansów, który egzekwowałby chociażby kryteria konwergencji krajów strefy euro. Same uprawnienia Europejskiego Banku Centralnego są wysoce niewystarczające i wymagają zmian. Europa musi zdawać sobie sprawę z konieczności szybkiego reagowania na zachodzące zmiany w gospodarce, gdyż tylko one mogą wyprowadzić Unię Europejską na ścieżkę stabilnego i długofalowego wzrostu.

Niniejsze opracowanie ma na celu wskazać najbardziej wrażliwe punkty obecnego nadzoru europejskiego (a właściwie jego braku) nie tylko na rynek europejski ale na cały system finansowy Unii Europejskiej. Pragnieniem autora było uporządkowanie obecnych zasad kierującym nadzorem finansowym w Europie oraz przedstawienie ogólnego zarysu jego funkcjonowania.

SUMMARY

The integration of financial markets in the European Union is increasing the number of transactions and show the need of real, overriding supervisory institution. Financial stability is the key issue for future sustainable growth of EU members. This paper is describing the main issues of current state of European financial supervisory authorities and lack of absence the centralized institution. Author characterizes institutional part of European financial supervisory, rules of cooperation between supervisory institutions in EU member countries and present the main clues of the report of Larosiere. The article is ended by short review of needed changes in the European financial supervisory authorities.

mgr Stanisław Kaszuba, Uniwersytet Mikołaja Kopernika

¹⁹ *Ibidem*.